הלכה · משנה תורה · מפרשים · חידושי רבי עקיבא איגר · ספר מדע

חידושי רבי עקיבא איגר על משנה תורה, הלכות יסודי התורה

רבי עקיבא איגר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

חידושי רבי עקיבא איגר על משנה תורה, הלכות יסודי התורה

רבי עקיבא איגר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חידושי-רבי-עקיבא-איגר-על-משנה-תורה-הלכות-יסודי-התורה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ה 4
הלכה ב 4
הלכה ד 4
הלכה ה 4
הלכה ח 4
פרק ו 6
הלכה ז 6
הלכה ט 6
פרק ט 6
הלכה ד 6

פרק ה

הלכה ב

במל"מ אלא דצריך לעי' במ"ש הר"ן שם בסוף דבריו דעכו"ם הבא על בת ישראל לאו בכלל ג"ע הוא וכו' (נעה"ג) לא הבנתי דהא הר"ן שם הביא דבג"ע אפילו להנאת עצמו אסור דבעצי אשירה הוי להנאתו וכן בההוא דהעלה טינא הוי להנאתו הרי דאפילו בביזרא דע"ז וג"ע אפילו להנאתו יהרג ואל יעבור, וא"כ עדיין ק' אמאי בעכו"ם שרוצה לבת ישראל להנאתו לא יהי' בו דין יהרג ואל יעבור.

הלכה ד

ברמב"ם כל מי שנאמר בו יעבור ואל יהרג ונהרג ולא עבר הרי זה מתחייב בנפשו (נעה"ג) עי' שו"ת הרדב"ז ח"א בלשונותיו של הרמב"ם סי' ג'.

הלכה ה

בכ"מ ולא דמי למה שאמרו שם שאם היתה ככר של תרומה כו' (נעה"ג) נלע"ד דהיינו מה שאמרו בירושלמי על המתניתין הנ"ל לא מסתבר אם היתה ככר טמאה וס"ל להרשב"א דזהו קאי על בבא דככרות אבל לגבי נשים לא. ושמעתי שבספר מקראי קודש כתב להגי' בירושלמי שצ"ל אם היתה כבר טמאה. וזה מסתבר יותר מלישנא דהרשב"א.

הלכה ח

במל"מ ד"ה והיכא דמכר כו' והן הן דברי תוס' פרק כל שעה דכ"א ד"ה וכל כו' (ונעה"ג) ועי' בדברי הרב המחבר פי"ג ה"ה משגגות בד"ה אמנם קושטא דמילתא.

במל"מ ד"ה ודע [דאחר שכתבנו] כו'. א"ה עי' בדברי הרב המחבר כו' ומד' תוס' שרמז הרב לא מוכיח מידי דס"ל דדבר הלמד באם אינו ענין דאינו לוקה כמו שיראה המעיין (נעה"ג) ואדרבה משם מוכח בהיפך דלקי דהא באם קאי באינו ענין לגזל אלא לכובש שכר שכיר לוקה עי"ש. וכ"כ בשו"ת מוצל מאש סי' ק'.

במל"מ ד"ה ודע דאחר שכתבנו לעיל כו' דבב"ח לוקה אף שלא כדרך אכילה (נעה"ג) לא ידעתי כוונת הרב ז"ל דהא אף לאיסי ב"י לוקה בב"ח באוכל שלא כדרך אכילתו כדאמרינן בסוגי' להכי לא כתיב אכילה בגופי' עי"ש. ואולי כוונת הרב ז"ל דלפי"מ דקיי"ל לא אפשר ומכוין אסור ממילא מוכרחין לומר בהא דריב"ז דהי' יושב בצלו של היכל דהטעם משום דשאני היכל דלתוכו עשוי ומבואר בתוס' שם דהא אינו אסור שלא כד"ה משום דילפינן חטא חטא מתרומה א"כ מוכח דאנן ס"ל דאף מה דיליף בג"ש הוי כאילו כתיב אכילה בגופי' וכסברת מאן דמותיב והיינו על דרך דברי המהרש"א

דמדמי זה לזה עיי"ש. אמנם באמת א"א לומר כן דהרי המהרש"א מסיק דלרבא ע"כ יש איזהו לימוד אחר דבכלאי כרם ג"כ אין לוקין שלא כד"ה. וא"כ יקשה לדידן דקיי"ל כרבא גבי מעילה וגם קיי"ל בזה כאביי דכ"כ לוקין שלא כד"ה יקשה מברייתא דאיסי ב"י דנפיק מה לכלאי כרם שלוקין עליה' שלא כד"ה. ואף די"ל בזה דלא כמהרש"א והיינו די"ל דרבא ס"ל תי' אחר על פירכת הש"ס דהיינו דהברייתא אתיא כר"ש דס"ל כ"ש למלקות וה"נ שלא כד"ה וכמ"ש מהרש"ל. וכן ראיתי שתירץ בספר שעה"מ. הא זה אינו מספיק לדעת הרב ז"ל דכתב בסמוך (ד"ה וראיתי) דחולק בזה על מהרש"ל וא"כ אין קיום לדברי מהרש"א בדעת רבינו אע"כ דלא דמי כלל זה לזה וכדכתבו המפורשים לחלק דדוקא בב"ח דהגז"ש בא רק לאיסור בב"ח בזה הדיוק מדלא כתיב אכילה בגופי' אבל גבי חטא חטא מתרומה הגז"ש אתיא לדברים הרבה ליכא דיוקא בזה וא"כ שפיר י"ל דקיי"ל כאיסי ב"י והא דאמרינן שלא כדרך אכילתן היינו משום דלא כתיב אכילה בגופי'. וגם אין להקשות דאם איתא דקיי"ל כאיסי ב"י מנ"ל לדינא דבב"ח אסור בהנאה שלא כד"ה הא כיון דילפינן בק"ו מערלה י"ל דילפינן לבא מה"ד ואסור רק כדרך הנאתו, די"ל דילפינן במה מצינו בכלאי כרם דליכא למימר שור הנסקל יוכיח כמ"ש תוספות דמה לשוהנ"ס דמותר גם באכילה שלא כד"ה משא"כ בב"ח דאסור באכילה שלא כד"א מדלא כתיב אכילה בגופי' אסור גם בהנאה שלא כד"ה כמו כלאי כרם.

במל"מ ד"ה והנה אף שלכאורה דברי רבינו ז"ל שלא חייב מלקות כו' א"ה מכאן מוכח כו' וא"נ משום נותר הו"ל לחייבו על אכילתו והנאתו כו' (נעה"ג) לענ"ד אין ראיה דהכא דאיסור אכילה והנאה אתי מחד לאו דלא יאכל בודאי פשיטא דאינו לוקה רק פעם אחד דהוי משם אחד משא"כ דיליף מג"פ לא תבשל אחד לאיסור אכילה ואחד לאיסור הנאה בזה מסתפק המ"ל אם לוקה ב' וכדדייק המ"ל בלשונו ואע"ג דבכל איסורים אם מצטרף בדבר אחד לוקה וכמ"ש רבינו בפ"ז מה' ע"ז כו' ע"ש.

במל"מ ד"ה עוד כתב התוספות בפ' כ"ש כו' לפי הנראה דתוס' ס"ל דכל שלא כד"ה שרי לגמרי כו' (נעה"ג) והיינו אף בע"ז לתי' א' דאשירה לצל עשוי' ולפ"ז ישאר התמיה אמאי אסרו רבנן דנעשה זבל הא מ"מ הוי שלא כד"ה. והרב ז"ל הק' כן ע"ד תוס' פסחים (דכ"ח) וע"ז (דמ"ג) ותירץ לנכון דר"י ס"ל דשלא כד"ה אסור דרבנן אבל לפי"ד תוס' אלו דודאי מוכח דס"ל דאפילו דרבנן שרי הקושיא במקומה עומדת וצ"ע. אחר זמן רב זכני ה' בס' שעה"מ וראיתי שעמד בזה.

במל"מ ד"ה יש לחקור בהא דקיי"ל דכ"א שבתורה אין לוקין עליהם שלא כד"ה כו' (נעה"ג) ויש לעיין באומר קונם דבר זה עלי אם אסור שלא כד"ה או דמסתמא לא אסור עליו רק דרך הנאתו ועיין עירובין (ד"ל ע"א) ובמג"א סי' שפ"ו סק"י.
במל"מ ד"ה ודע דכל זה הוא לסברת איסי כו' א"ה ואם לחשך כו' אמור לו דס"ל להרב ז"ל (נעה"ג) ואינו מספיק די"ל בפשיטות על קושי' המ"ל דאביי סבר כרב אשי דיליף בחולין דבב"ח אסור מקרא דל"ת כל תועבה וא"כ אסור רק כדרך אכילתו דבהא ודאי ל"ש לומר מדלא כתיב אכילה בגופי' כיון דל"ת כל תועבה אתיא להרבה דברים וממילא גם איסור בב"ח בכלל ל"צ למכתב אכילה בגופי' ופשוט.

פרק ו

הלכה ז

ברמב"ם הסותר אפילו כו' וכן השורף עצי הקדש. (נעה"ג) אפילו בפחות משו"פ תוס' מכות דכ"ב ע"א ד"ה אלא הב"ע.

הלכה ט

ברמב"ם כל השמות האמורות כו' כל השמות אמורות במיכה (נעה"ג) עי' תשובת רדב"ז ח"א סי' ס"ז.

פרק ט

הלכה ד

ברמב"ם וכן אם כו' שהדין כך הוא והלכה כו'. (נעה"ג) עי' מ"ל פרק ט' מהלכות אישות ה"ו בסופו.